

17. Hosanger, Haus og Hamre kommunale kraftverk.

(Regulering av Herlandsvassdraget).

Kgl. resol. av 20de december 1918.

Med skrivelse fra amtmanden i Søndre Bergenshus amt av 4de januar 1918 har man mottat et andragende fra Hosanger, Haus og Hamre kommunale kraftverk om tilladelse til at foreta regulering av Storevatn og Løtvedtvatn i Herlandsvassdraget.

Andragendet, som er datert 25de juni 1917 er saalydende:

indstille:

1. Det tillates i medhold av lov av 14de december 1917 om vasdragreguleringer Hosanger, Haus og Hamre kommunale kraftverk at foreta regulering av Herlandsvasdraget i det væsentlige overensstemmende med fremlagt plan og paa de i Arbeidsdepartementets foredrag av 20de december 1918 indtatte betingelser.
2. Der fastsættes som gjældende indtil videre reglement for manøvrering av de ovenfor nævnte reguleringsanlæg overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets foredrag av 20de december 1918 indtagne utkast.
3. Skjønsmænd til de skjøn og takster som ovennævnte regulering maatte foranledige blir at opnævne av Kongen.

disse vandfaldseieres andele i reguleringsanlægget staten uten vederlag.

Reguleringskoncessionen kan ikke overdrages.

Det utførte reguleringsanlæg eller andel deri kan ikke avhændes, pantsættes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlæg uten i forbindelse med vandfald i samme vasdrag nedenfor anlegget.

Anlægget maa ikke nedlægges uten statsmyndigheternes samtykke.

2.

I det 35te aar efterat koncessionen er git, skal staten kunne indløse det hele anlæg. Benytter staten sig ikke herav skal den i det 10de aar derefter ha samme adgang og saaledes videre hvert 10de aar. Bestemmelsen om indløsning maa være meldt reguleringsanlæggets eier 5 aar i forveien. Indløsningssummen blir at beregne saaledes, at grundstykker og rettigheter samt vandbygningsarbeider og hus betales med, hvad de bevislig har kostet ved erhvervelsen, mens andet tilbehør indløses for den tekniske verdi efter skjøn paa statens bekostning.

Forsaavidt angaar andele av reguleringsanlægget, der paa indløsningstiden maatte tilhøre andre end staten og norske kommuner blir i indløsningssummen at gjøre fradrag for amortisasjon i 50 aar av grundstykker, rettigheter, vandbygningsarbeider og hus.

Anlæggene skal ved indløsningen være i fuld driftsmæssig stand. Hvorvidt saa er tilfælde avgjøres i tilfælde av tvist ved skjøn av uvillige mænd paa statens bekostning.

Koncessionæren pligter paa sin bekostning at utføre, hvad skjønnet i saa henseende maatte bestemme.

3.

For den økning av vandkraften, som ved reguleringen tilflytter eiere av vandfald eller bruk i vasdraget skal disse erlægge følgende aarlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Til de amts-, herreds- og bykommuner,

betingelser:

1.

Reguleringskoncessionen gis paa ubegrænset tid.

Dersom vandfald, der ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen eller blir medeiere i reguleringsanlægget gjælder koncessionen for disses vedkommende i 50 aar fra koncessionens datum. Ved koncessionstidens utløp tilfalder

som Kongen bestemmer kr. 0,20 pr. naturhestekraft.

Økningen av vandkraften beregnes med utgangspunkt i vasdragets lavvandføring før reguleringen, som ansættes til 2,24 m.³. Ved beregningen av økningen forutsættes det, at magasinet utnyttes paa en saadan maate, at vandføringen i lavvandsperioden blir saa jevn som mulig. Hvad der skal ansees som den ved reguleringen indvundne økning av vandkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet efter indstilling av Vasdragkommissionen.

Pligten til at erlægge de ovenfor omhandlede avgifter indtræder efterhvert som den ved reguleringen indvundne vandkraft tas i bruk.

Et mindretal, vasdragdirektøren (ved Hugo-Sørensen) og Valentinsen, foreslaar avgiften til kommunene sat til kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

4.

For den i punkt 3 omhandlede økning av vandkraften skal der erlægges en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 1,00 for hver ved reguleringen indvunden naturhestekraft. Godtgjørelsen blir at erlægge efterhvert som den ved reguleringen indvundne vandkraft tages i bruk.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter efter post 3, godtgjørelse efter post 4 og kontrol med vandforbruket samt angaaende avgivelse av kraft, jfr. post 19, skal forsaavidt de ikke er fastsat av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfælde fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement efter indstilling fra Vasdragkommissionen.

6.

Arbeidet maa fullføres inden en frist av 7 aar efterat koncessionen er git.

I fristen medregnes ikke den tid, som paa grund av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har været umulig at utnytte.

Arbeidet skal utføres ved funktionærer og arbeidere som har norsk indfødsret eller statsborgerret.

Koncessionæren skal ved bygning og drift av anlægget bruke norsk arbeide og norsk materiel forsaavidt dette kan faaes like godt, tilstrækkelig hurtig og for en pris, som ikke med mere end 10 — ti — procent overstiger den pris, hvortil materiel kan faaes fra utlandet.

Vedkommende departement kan tilstede undtagelse fra disse regler, naar særegne hensyn gjør det paakrævet.

8.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelagtige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne maa ikke paalægges at mota varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller paalægges nogen forpligtelse med hensyn til indkjøp av varer (herunder dog ikke sprængstof, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kræves erstattet, naar de bortkastes eller ødelægges og da bare med deres virkelige værdi beregnet efter, hvad de har kostet koncessionæren med rimelig fradrag for slitage ved utleveringen. Hvis koncessionæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet efter revidert aarsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samraad med et av arbeiderne opnævnt utvalg, som i tilfælde av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Koncessionæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører opfylder sine forpligtelser overfor arbeiderne ved anlægget.

10.

Koncessionæren er forpligtet til at rette sig efter de bestemmelser, som vedkommende regjeringsdepartement gir til motarbei-

delse av drukkenskap og smughandel med berusende drik blandt den befolkning, som er knyttet til anlegget.

11.

Koncessionæren er forpligtet til efter nærmere bestemmelse av medicinalstyrelsen at skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjælp og at holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolationslokale og tidsmæssig utstyr.

Koncessionæren er forpligtet til at erstatte det offentlige utgifterne ved forsterket politiopsyn.

12.

Koncessionæren er i fornøden utstrækning forpligtet til paa rimelige vilkaar og uten beregning av nogen fortjeneste at skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrækkelig husrum efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Koncessionæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvister at opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Koncessionæren er forpligtet til i den utstrækning som amtsveistyret bestemmer, at erstatte utgifterne til vedlikehold og istandsættelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anlægsarbeidet. Veier, broer og kaier, som koncessionæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsaavidt departementet finder, at dette kan ske uten væsentlige ulemper for anlegget.

Koncessionæren skal ombygge veier, broer og kaier, hvor dette nødvendiggjøres ved reguleringen. Videre skal han utføre de foranstaltninger, som amtsveistyret finder nødvendige for saavidt mulig at avhjelpe skade og ulempe, som for almenheten maatte opstaa paa is- og vinterveier.

14.

Koncessionæren pligter at forelægge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget samt beskrivelse av den hittil utførte del. Arbeidet kan ikke fremmes videre før departementet har approbert saavel det som er utført som planerne for det som gjenstaar. Anlegget skal utføres paa en solid maate. Dets utførelse saavelsom dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprængning i krigstilfælde, uten at anleggets eier har krav paa godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrænkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier maa uten godtgjørelse finde sig i den bruk av anlegget som sker i krigsoiemed.

16.

Vandslipningen skal foregaa overensstemmende med et reglement, som Kongen paa forhaand utfærdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestaa manøvreringen. Ekspropriationsskjøn kan ikke paabegyndes, før manøvreringsreglementet er fastsat.

17.

Reguleringsanleggets eier skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iagttagelser, som i det offentlige interesse findes paakrævet og stille det indvundne materiale til disposition for det offentlige. Den tilladte opdæmningshøide og den tilladte laveste tapningsgrænse betegnes ved et fast og tydelig vandstandsmerke, som det offentlige godkjender.

Kopier av alle karter, som koncessionæren maatte la opta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Opmaaling

med oplysning om, hvordan maalingerne er utført.

18.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlæg finde sig i enhver yderligere regulering i vedkommende vasdrag, som ikke forringer den tilladte regulerings effekt.

19.

De vandfalds- og brukseiere, som benytter sig av det ved reguleringen indvundne driftsvand, er forpligtet til at avgi til den eller de kommuner, derunder ogsaa amtskommuner, som departementet bestemmer, efterhvert som utbygning sker, indtil 10 pct. av den for hvert vandfald indvundne økning av kraften (beregnet som angit i post 3). Staten forbeholdes ret til at erholde indtil 5 p. av kraften.

Naar 30 aar er forløpet fra koncessionens meddelelse kan de samme kommuner uanset den ovenfor betingede procent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrænsning med Kongens samtykke kræve avgit fra vandfald, der tilhører norske kommuner, yderligere kraft saavidt fornødent til at dække deres behov eller til at forsyne deres indvaanere med kraft til lys, varme, gaardsdrift, haandverk eller smaaindustri.

Kraften avgis i den form, hvori den produceres. Elektrisk kraft uttas efter departementets bestemmelse i kraftstationen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet. Avbrytelse eller indskrænkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, maa ikke ske uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet paa at dække produktionsomkostningene — deri indbefattet 6 procent rente av anlægskapitalen — med tillæg av 20 procent. Maksimalprisen fastsættes ved overenskomst mellem vedkommende departement og koncessionæren eller i mangel av overenskomst ved skjøen. Denne fastsettelse kan saavel av departementet som av koncessionæren forlanges revidert hvert 5te aar. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kom-

mune eller stat kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfælde forlange kraften avgit til samme pris og paa samme vilkaar som leierne av lignende kraftmængder under samme forhold.

Eieren har ret til at forlange et varsel av 1 aar for hver gang kraft uttas.

20.

Departementet kan under særlige omstændigheter gi en vandfalds- eller bruks-eier, som ikke er medeier i reguleringsanlægget, tilladelse til at benytte driftsvand, som er indvundet ved reguleringen mot en aarlig godtgjørelse til reguleringsanlæggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfælde av tvist fastsættes av departementet efter indstilling fra Vasdragkommissionen.

21.

Reguleringsanlæggets eier pligter at træffe saadanne anordninger at den almindelige færdsel forulempes saa litet som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal træffe, avgjøres i tilfælde av tvist ved skjøen.

Skade eller ulempe paa færdselen som ikke paa denne maate avhjælpes, blir at erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

22.

Reguleringsanlæggets eier underkaster sig de bestemmelser, som til enhver tid maatte bli truffet av vedkommende regeringsdepartement til kontrol med overholdelsen av de opstillede betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanlæggets eier.

23.

Alle heftelser, som hviler paa anlægget, falder bort, naar og i den utstrækning dette i henhold til reguleringskoncessionen gaar over til staten efter postene 1 eller 2 eller begge.

24.

Reguleringskoncessionen skal tinglyses i de tinglag, hvor anlægget er beliggende.

Et utdrag av koncessionen skal tinglyses som heftelse paa de eiendommer eller bruk i vasdraget, for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Man har efter omstændighetene fundet det overflødig at opstille krav om fattigfond, jfr. lovens § 12,7. Videre har man antat det upaakrævet at forlange sikkerhetsstillelse.»

Med skrivelse fra vasdragdirektøren av 26de oktober 1918 har man paa foranledning mottat et utkast til manøvreringsreglement for reguleringsdammene. Ukastet er saalydende:

Reglement for manøvrering av reguleringsindretningene for Storevatn og Løtvedtvatn i Herlandsvasdraget.

1.

Storevatn kan dæmmes til kote 153,0 og dette samt Løtvedtvatn kan sæknes til cote 141,0.

2.

Vandslipningen foregaar efter kraftanlæggets behov, dog saaledes at de hittidige flomvandføringer i vasdraget saavidt mulig ikke forhøies. Heller ikke maa den tidligere lavvandføring forminskes til skade for andres rettigheter.

3.

De tillatte opdæmningshøider og de tillatte tapningsgrænser skal betegnes ved faste og tydelige merker.

4.

Til at forestaa manøvreringen antages norsk statsborger, som godtages av vedkommende departement. Damvogterens bolig skal ligge i umiddelbar nærhet av reguleringsindretningene og være forsynt med telefon.

5.

Damvogteren har at paase, at flomløpene ikke hindres av is e. l., samt at reguleringsindretningene forøvrig til enhver tid er i god stand.

6. Damvogteren har at føre protokol over avlæste vandstande samt observere og notere, om det forlanges, regnmængder, temperatur m. v. Av denne protokol sendes ved hver maanedes utgang avskrift til vasdragdirektøren.

7.

Mulig tvist om dette reglements forstaaelse blir at avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

8.

Ændringer i dette reglement kan alene foretas av Kongen efterat de interesserte har hat anledning til at utale sig.»